

Příloha k protokolu o SZZ č. ....  
Vysoká škola: PF JU Čes. Budějovice  
Katedra: anglistiky  
Datum odevzdání posudku diplomové práce:  
23.5.2011

Diplomant: Eva Vondrášková

Aprobace: ČJ-AJ/ZŠ

Recenzent\*)  
Vedoucí\*) diplomové práce  
PhDr. Marie Ernestová

## POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

### Anglická a česká slovní zásoba založená na názvech zvířat A Comparative Study of English and Czech Nouns Denoting Animals

(téma)

Cílem česky psané DP bylo shromáždit co největší počet výrazů obsahujících názvy zvířat v angličtině a češtině a tyto strukturně velmi různorodé výrazy systematicky roztrždit tak, aby vznikla anglicko-česká komparativní studie vycházející především z práce se slovníky většího rozsahu.

**Teoretická část** (18 stran) pojednává o slovní zásobě, jejích základních jednotkách a frazeologii a idiomaticitě obecně. Autorka zmiňuje slova *jednoslovná* a *sousloví* a v kontrastu s nimi *pojmenování frazeologická*. Více pozornosti pak věnuje frazeologizmům, jejichž vymezení je složité a v odborné literatuře nejednotné, protože svojí podstatou souvisejí s dalšími vědami jako jsou filozofie, náboženství, psychologie, historie a literatura. V této části diplomantka vychází nejen z prací českých lingvistů Př. Hausera, Frant. Čermáka, Jos. Filipce, ale též z prací zahraničních jazykovědců Adama Makkaie, Chitry Fernandové, J. Seidlové, V. MacMordieho a L.A. Hilla. Cenné je porovnání různorodých pohledů těchto vědců na idiomatiku a frazeologii a lze vyzdvihnout, že se autorka všechny závěry snaží doložit příklady bezprostředně související s tématem její práce.

**Praktická část** (str. 19-104) je rozdělena do 8 kapitol. Diplomantka našla celkem 593 idiomů s názvy zvířat v angličtině a 1,022 v češtině, přičemž v anglických idiomech konstatuje 141 druhů zvířat, zatímco v českých 182. Disproporci v počtu přičítá odlišnému rozsahu zkoumaných materiálů.

Na str. 19-27 je v přehledných tabulkách uvedena frekvence výskytu jednotlivých zvířat v anglických a českých idiomech s uvedením počtu v sestupném pořadí a s příkladem idiomatického výrazu. Jako nejčastěji se vyskytující zvířata ve frazeologii v obou jazycích je shodně uváděn *pes* a *kůň*, na dalším místě se v angličtině vyskytuje *kočka*, zatímco v češtině *prase*. Autorka zkoumá nejen zvířata domácí, která se vyskytují ve frazeologii nejčastěji, ale též zvířata žijící ve volné přírodě, zvířata cizokrajná a mytická, pohádková či vyhynulá.

V další části DP jsou porovnány zvířecí názvy v anglických a českých idiomatických vazbách takto:

1. zvířata vyskytující se pouze v anglických idiomech
2. zvířata vyskytující se jen v českých idiomech
3. větší počet zvířat v jednom frazému (2-3 stejná, 2-3 různá)
4. zvířata bájná

Cenné jsou pasáže, ve kterých diplomantka vysvětluje původ zvířecích idiomů z Bible, Ezopových bajek, starověkých bájí, antické a britské literatury, pohádek, říkanek a výroků známých osobností, uvádí svoje pozorování a předkládá vlastní hypotetické závěry.

V další kapitole vychází autorka co do terminologie především z prací Čermáka a Filipce a věnuje se klasifikaci frazémů podle jejich struktury. Rozděluje je na *lexikální, kolokační, propoziční a polypropoziční* a vysvětluje jejich základní charakteristické rysy a význam. Zatímco první dva typy dělí na *substantivní, adjektivní a slovesné*, případně *předložkové*, u propozičních konstatuje podobu *příslolí, pořekadel, pranostik a citátů* s formou *oznamovací věty, imperativu či otázky*. Podobným způsobem stručně popisuje polypropoziční frazémy *mono- a intersubjektové*.

Velmi zajímavá je pasáž věnovaná *přirovnáním* s názvy zvířat. Diplomantka našla 130 anglických vazeb a 599 českých vazeb, což představuje 67 druhů zvířat v anglických idiomech a 166 druhů zvířat v českých idiomech. Početní nepoměr přičítá opět rozdílnému rozsahu excerpovaných zdrojů. Přirovnání jsou co do formy dělena podle užitého komparátoru, buďto *as* nebo *like* a na konkrétních excerpovaných příkladech jsou doloženy nejfrekventovanější nalezené strukturní vzorce.

Ve shodě se zadáním diplomantka zkoumá také, zda jednotlivá zvířata mají v obou jazycích stejné či odlišné *konotace*. Na s. 51-67 jsou uvedeny vlastnosti, s nimiž jsou jednotlivá zvířata v obou kulturách tradičně spojována a je ukázáno, ve kterých případech se oba jazyky shodují a ve kterých se rozcházejí.

V další kapitole je posuzováno, zda je v anglických i českých frazeologizmech užito stejné zvíře či odlišné zvíře, přičemž výrazy jsou řazeny do skupin

- a) zcela shodné po stránce významové i formální
- b) shodné významem, ale částečně se lišící formou.

Dále jsou zkoumány případy, kdy v angličtině se vyskytuje název zvířete, zatímco stejný význam je v češtině vyjádřen jinak, přičemž je vždy uvedeno, zda je český výraz idiomem či nikoli a v poslední, nejméně početné skupině jsou uvedeny příklady, kdy naopak český idiom obsahuje název zvířete, zatímco v angličtině užít není.

Samostatná kapitola je věnována *frázovým slovesům* odvozeným od názvů zvířat. Takových sloves bylo nalezeno celkem 36 a celkově představují 30 různých druhů zvířat.

Oceňujeme, že práce je psána s určitým nadhledem, což se týká především kapitoly věnované frázovým slovesům, u nichž bylo obtížné zjistit, zda sloveso primárně souvisí s názvem zvířete nebo bylo odvozeno od jeho homonyma. Tady musela autorka odpověď hledat v mnoha slovnících a často konzultovat i rodilého mluvčího, který sám nebyl schopen dát vždy jednoznačnou odpověď. Autorka tyto výrazy uspořádala do přehledné tabulky, v níž je uveden význam, příklad užití a stylistická příznakovost každého slovesa.

Předposlední kapitola je věnována *metaforickému přenosu* pojmenování ze zvířete na člověka a opět uvádí výrazy, které se v obou jazycích shodují co do významu i konotací a výrazy, které se v obou ohledech v A i Č liší, dále zvířecí názvy, které se užívají jako pojmenování člověka pouze v angličtině a obdobné výrazy, které se používají pouze v češtině.

Poslední kapitola pak pojednává o *pojmenováních rostlin* založených na názvech zvířat. Autorce se podařilo najít celkem 137 takových rostlin, jejichž jméno vzniklo z 54 různých názvů zvířat. Názvy rostlin jsou uspořádány podle abecedy a je u nich vždy uveden český ekvivalent. Dále je uveden přehledný seznam zvířat, která se v názvech rostlin vyskytují a je konstatováno, která jsou nejfrekventovanější. Autorka uvádí jejich formální podobu a také zda metaforické pojmenování vzniklo na základě podobnosti se zvířetem co do barvy, tvaru nebo co do obou těchto faktorů. Podobně jako v předchozích kapitolách jsou anglická i česká pojmenování rostlin porovnávána pokud jde o absolutní shodu, užitý stejný zvířecí název v obou jazycích, přičemž celkové pojmenování není totožné, každý jazyk užívá jiné zvíře nebo v angličtině se název zvířete vyskytuje, zatímco v češtině nikoli. V českém jazyce bylo excerpováno 168 rostlin obsahujících název 66 různých zvířat. I zde autorka uvádí seznam zvířat, která se vyskytují v českých názvech rostlin a ta, která jsou nejčastější.

Závěrem lze konstatovat, že se diplomantce výborně podařilo využít i svého druhého studijního oboru, takže předkládaná práce je skutečně důslednou srovnávací studií idiomatické slovní zásoby obou jazyků.

Je též třeba vyzdvihnout, že práce je velmi pečlivě napsána, bez překlepů a pravopisných chyb. Následující výhrady nejsou vzhledem k rozsahu práce podstatné:

Hill L.A., Pike a Weinreich nejsou uvedeni v literatuře, přestože na str. 10 jsou stručně zmíněni.

Chyby technického rázu:

s. 19 V nelezených anglických idiomech....

s. 30 ... se vyskytly dvě či tři zvířata na jedno spojení

s. 46 ... téměř **pěti seti** stránkový svazek

s. 93 ... v českým jazyce...

s. 107 Summary: ...the theoretical and practical **part**

Pokud jde o obsahovou stránku, nemám připomínek. Pouze by bylo třeba vysvětlit proč v tabulce frázových slov u 4 není uvedena stylistická charakteristika (beetle off, drone on, ferret out, grub up/out), když u všech ostatních je.

Objektivně vzato, jde o konfrontační studii, která přináší řadu nových přínosných poznatků.

Práce přesahuje do několika dalších disciplín, a to dokonce i za rámec filologie a společenských věd (botanika), je výjimečná jak originalitou tématu, tak hloubkou, rozsahem a pečlivostí zpracování, čímž se vymyká obvyklým požadavkům kladeným na DP. Mohla by dobře posloužit jako východisko pro doktorskou disertační práci, a proto ji lze hodnotit jako **v ý b o r n o u**, přičemž by si zasloužila případně i vyšší ocenění, např. Cenou děkana PF.

- výborně -

Návrh na klasifikaci diplomové práce: .....

*Marie Ernestová*  
podpis vedoucí diplomové práce

23.5.

V Českých Budějovicích dne ..... 2011.....